

Gebruik van en ervaringen met digitale prentenboeken in de kinderopvang

- Lisa de Koning, Bjorn de Koning en Roel van Steensel, Erasmus Universiteit (2023)

Onderzoeksvragen

- Hoe vaak en op welke manier worden digitale prentenboeken gebruikt in de kinderopvang?
- Wat zijn de ervaringen van pedagogisch medewerkers en locatiemanagers van kinderopvanginstellingen met digitale prentenboeken?

Resultaten

Gebruik

- Vier op de tien kinderopvanginstellingen maken gebruik van digitale prentenboeken. Dit gebeurt meestal met kinderen van twee jaar en ouder.
- Bijna de helft van de pedagogisch medewerkers maakt ten minste een keer per week gebruik van digitale prentenboeken. Dit gebeurt meestal groepsgewijs: ruim acht op de tien geven dit aan. Twee op de tien zeggen dat de pedagogisch medewerker een-op-een kijkt met een kind en een op de tien zegt dat kinderen individueel kijken.
- Driekwart van de pedagogisch medewerkers en locatiemanagers biedt geanimeerde digitale prentenboeken aan, terwijl bijna de helft kinderen naar voorleesfilmpjes laat kijken.
- Zes op de tien kinderopvanginstellingen maakt geen gebruik van digitale prentenboeken. De belangrijkste

reden hiervoor is dat ze geen ervaring hebben met digitale prentenboeken, gevolgd door het ontbreken van apparatuur zoals computers of handhelds en onvoldoende (ervaren) aanbod van digitale prentenboeken.

Ervaringen

Driekwart van de pedagogisch medewerkers oordeelt positief over digitale prentenboeken. Ze geven in ruime meerderheid ten minste een voldoende voor het gebruiksgemak, de technische en inhoudelijke kwaliteit en de aantrekkelijkheid. Gevraagd naar het aanbod, zegt ruim de helft dat er voldoende digitale prentenboeken beschikbaar zijn en bijna zes op de tien dat de variatie voldoende is. Kinderopvanginstellingen met een abonnement op een dienst tevredener over het aanbod.

Bijna negen op de tien pedagogisch medewerkers maken vaker gebruik van papieren dan van digitale prentenboe-

ken. Dit komt omdat ze de schermtijd van jonge kinderen willen beperken en van papieren boeken positievere effecten verwachten op de leesmotivatie. Ze bieden de digitale versie vaak aan na het papieren boek: door de herhaling, zo denken ze, beklijft het taalaanbod. Dit wordt gestaafd door wetenschappelijk onderzoek: herhaald voorlezen draagt bij aan diepgaand begrip van woorden.

Vier op de tien pedagogisch medewerkers zien in de betrokkenheid van de kinderen weinig verschil tussen digitale en papieren prentenboeken. Hiernaast geven zeven op de tien pedagogisch medewerkers aan dat er bij het voorlezen van digitale prentenboeken minder interactie is dan bij papieren prentenboeken. Negen op de tien zoeken overigens wel de interactie, door met de kinderen te praten over het boek.

“
Digitale prentenboeken zijn een verrijking naast het voorlezen van papieren boeken

Conclusie

Als kinderopvanginstellingen anno 2023 geen gebruik maken van digitale prentenboeken, komt dit door een gebrek aan aanbod, ervaring en apparaten. De vier op de tien instellingen die wel digitale prentenboeken gebruiken, doen dit meestal groepsgewijs en kiezen meestal voor geanimeerde prenten. Zij zien digitale prentenboeken over het algemeen als zinvolle aanvulling op papieren prentenboeken. De digitale versie is hierbij vaak aantrekkelijk vanwege de visuele ondersteuning en multimedia.

Vanaf twee jaar

Uit eerder onderzoek blijkt dat digitale prentenboeken positieve effecten hebben op de taalontwikkeling. Vanuit het leesbevorderingsprogramma BoekStart worden ouders en pedagogisch medewerkers geadviseerd om kinderen pas vanaf twee jaar te laten beginnen met digitale prentenboeken.

Verder lezen Lees de samenvatting of het hele rapport *Gebruik van en ervaringen met digitale prentenboeken in de kinderopvang* op de website lezen.nl. Lees meer op Leesmonitor over het **belang van herhaald voorlezen**. En lees meer op Leesmonitor over de **positieve werking van digitale vertelmiddelen**.